

Arbejdsløshedsforsikring med særligt Henblik paa det danske Lovforslag. *)

Af
Cordt Trap.

For de allerfleste Arbejdere er Arbejdet den eneste Kilde til Fortjeneste, og det fremhæves med Rette, at Arbejdernes Kaar i vore Dage ikke saa meget lider under en lav Arbejdsløn — thi paa dette Omraade er der sket store Forbedringer — som under Arbejdets Uregelmæssighed. Som Aarsager til Arbejdets Standsning kan nævnes Sygdom, Alderdom og Invaliditet samt Ulykkestilfælde. Alle de her nævnte Aarsager har det tilfælles, at Arbejdet hører op paa Grund af manglende Evne til at yde det. Men der gives endnu en Aarsagsrække, som har en fra de andre væsenlig forskellig Karakter, og som i Nutiden optræder med stor Styrke og med en epidemilignende Karakter, nemlig Arbejdsløsheden. Ejendommelig for denne er det, at Arbejderen meget godt kan og ogsaa gerne vil yde Arbejde, men er afskaaret derfra paa Grund af Mangel paa Efterspørgsel efter Arbejde.

*) Nærværende Afhandling er i det væsentlige en Gengivelse af et Foredrag i »Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse« den 7. December 1906.

Arbejdsløshedsforsikring med særligt Henblik paa det danske Lovforslag. *)

Af
Cordt Trap.

For de allerfleste Arbejdere er Arbejdet den eneste Kilde til Fortjeneste, og det fremhæves med Rette, at Arbejdernes Kaar i vore Dage ikke saa meget lider under en lav Arbejds løn — thi paa dette Omraade er der sket store Forbedringer — som under Arbejdets Uregelmæssighed. Som Aarsager til Arbejdets Standsning kan nævnes Sygdom, Alderdom og Invaliditet samt Ulykkestilfælde. Alle de her nævnte Aarsager har det tilfælles, at Arbejdet hører op paa Grund af manglende Evne til at yde det. Men der gives endnu en Aarsagsrække, som har en fra de andre væsenlig forskellig Karakter, og som i Nutiden optræder med stor Styrke og med en epidemilignende Karakter, nemlig Arbejds løsheden. Ejendommelig for denne er det, at Arbejderen meget godt kan og ogsaa gerne vil yde Arbejde, men er afskaaret derfra paa Grund af Mangel paa Efterspørgsel efter Arbejde.

*) Nærværende Afhandling er i det væsentlige en Gengivelse af et Foredrag i »Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse« den 7. December 1906.

Som bekendt er der fra Begyndelsen af Firserne groet en ny Lovgivning op, som man tidligere ikke kendte noget til, og som har til Formaal at skaffe Arbejderne Hjælp i de Tider, hvor deres Arbejde nødtvungent standser og dermed Kilden til Livets Ophold. Denne Lovgivning, som er udgaaet fra Tyskland, hvorfra den, til Dels under andre Former, udbredte sig til de fleste evropæiske Stater, har navnlig gennemført en Forsikring af Arbejderne mod Ulykkestillælde og Sygdom, tildels ogsaa mod Alderdom og Invaliditet. Derimod var man i ledende Kredse til en Begyndelse ængstelig for at lade det Offentlige tage Stilling til Arbejdsløsheden. Disse Betæneligheder havde forskellige Aarsager, navnlig af politisk Karakter, men bundede i alle Tilfælde ikke i Mangel paa Interesse for Sagen; thi mere og mere erkendtes det, at Arbejdsløsheden, der altid var latent tilstede, men som særlig i Krisetider optraadte som en hærgende Sot, var en vidtrækkende Ulykke. Denne gik ikke alene ud over de talrige Arbejderfamilier, som blev brødløse, men ogsaa over de offentlige Samfund, som ikke roligt kunde se paa, at store Dele af den arbejdende Befolkning var uden Midler til Livets Ophold og blev udsatte for de mange Farer, som uforskyldt Nød let fører med sig i Retning af professionel Lediggang, Tiggeri, Drukkenskab og lignende.

Paa forskellig Maade er der virket for at begrænse Arbejdsløsheden.

Nævnes maa saaledes Organisationen af en Arbejdsanvisning, hvis Formaal er, at den forhaandenværende Efterspørgsel efter Arbejde kan blive helt udnyttet. Arbejdsanvisningen har navnlig været taget op af Fag-

foreningerne, ikke alene som en lokal, men som en hele Landet omfattende Foranstaltning, der skal tjene til at udligne Efterspørgselen efter Arbejde mellem Landets enkelte Dele. Men i den nyeste Tid er der tillige i mange Byer oprettet kommunale Arbejdsanvisningsbureauer, som oftest grundede paa et paritetisk Princip, idet Arbejdsgivere og Arbejdere er lige repræsenterede i Bestyrelsen, og f. Eks. i Tyskland er der spændt et Net af disse Institutioner ud over Landet.

Men Arbejdsløsheden kan ogsaa modarbejdes ved Bestræbelser fra Arbejdsgivernes og Arbejdernes Side paa at regulere Produktionen. De færreste Skranker for Arbejdsløsheden er der under en ubunden fri Konkurrence, der uden Baand til nogen Side udvider og indskrænker Produktionen, eftersom det betaler sig bedst. I denne Sammenhæng kommer for Arbejdsgivernes Vedkommende navnlig i Betragtning saadanne Karteller og Aftaler, der begrænser den indbyrdes Konkurrence og søger at sætte Grænser for, hvor meget de enkelte Arbejdsgivere maa producere. Og i Arbejdernes Politik maa her særlig nævnes Bestræbelserne for at fastslaa og begrænse Arbejdstiden. Det hindres herved, at Produktionen i Opgangstider sættes yderligere i Vejret ved en vilkaarlig Forøgelse af Arbejdstiden, og der opnaas, at en stærk Efterspørgsel efter Arbejde fordeles over et længere Tidsrum, hvorved Overgangen til daarlige Tider mildnes. Og i Krisetider umuliggøres det, at Arbejdsgiverne imødegaar Tidernes Tryk ved en stærkere Udnyttelse af de enkelte Arbejdere og en deraf følgende yderligere Indskrænkning i Antallet af beskæftigede Personer. Ogsaa forekommer det, at Arbejderne, naar det er sløje Tider og Arbejdsløsheden er stor, for

at skaffe Plads til deres arbejdsløse Kammerater, gaar ind paa kun at beskæftiges en Del af Dagen for mindre Løn. Betydning har endvidere de i nogle Fag udfoldede Bestræbelser for at begrænse Tilgangen af Lærlinge.

Men ogsaa de offentlige Samfund kan bidrage til en Begrænsning af Arbejdsløsheden ved at fremme Udvandring og ved at henlægge Udførelsen af store offentlige Foretagender til arbejdsløse Tider. Det er navnlig Kommunerne, som her kan udrette en Del. Men at foretage en saadan hensigtsmæssig Fordeling af de offentlige Arbejder er lettere sagt end gjort og kræver et Vidsyn og en stærk Karakter fra de bevillende Myndigheders Side, da de trykkede Tider for den private Produktion oftest falder sammen med en Nedgang i de offentlige Indtægter, som stemmer Lovgiverne for Sparsommelighed; men er Opmærksomheden henvendt paa dette Punkt og Viljen stærk til at udrette noget, vil det ogsaa nok kunne lykkes, og der foreligger her en betydningsfuld Opgave for Lovgivningsmagtens Indhavere. Ogsaa fra privat Side er der udfoldet Bestræbelser for at mildne Arbejdsløsheden ved Tilvejebringelsen af passende Beskæftigelse. Eksempler herpaa er de saakaldte Arbejderkolonier i Tyskland og Holland, ligesom ogsaa Frelsens Hær, der efter Evne giver sin Understøttelse Form af Hjælp til Arbejde, fortjener at nævnes paa dette Sted.

Paa forskellig Maade er man saaledes i Stand til at begrænse, men ikke til at udrydde Arbejdsløsheden, der synes at være et uadskilleligt Træk ved den moderne Produktion, og som navnlig under økonomisk Depression kræver talrige Ofre. Derfor vil det altid

blive en stor og betydningsfuld Opgave at organisere Hjælp for Arbejdere og ligestillede i arbejdsløse Perioder. Denne Hjælp kan hovedsagelig ydes paa to Maader, enten derved at Arbejderne ved Opsparing samler de nødvendige Midler til at modstaa Arbejdsløshedens Virkninger, eller ved Forsikring.

Ad frivillig Vej vil man imidlertid ikke kunne opnaa, at Arbejderne opsparer de nødvendige Midler til at modstaa Arbejdsløshedens Tryk. Dertil maatte der kræves Tvang. Den betydeligste Talsmand for Sparesystemet er Georg Schanz, Professor ved Universitetet i Würzburg. Uden her at turde komme ind paa de enkelte Punkter i Schanz's sindrige Forslag, der særlig tager Sigte paa Forholdene i Tyskland, hvor der er Sygekassetvang for store Dele af Arbejderstanden, skal blot nævnes, at han for den Befolkning, der er Medlemmer af Sygekasserne, vil indføre tvungne ugentlige Opsparinger, hvortil der saa skal slutte sig Tilskud fra Arbejdsgivernes Side. Beløbene skal opkræves af Sygekasserne sammen med Sygekassebidragene, hvorved man undgaar en ny Organisation for Opkrævningens Skyld, og indsættes i de kommunale Sparekasser paa individuelle Konti for de enkelte Sparere. Indtil et Beløb af 100 Mark skal Indskydernes Sparemidler være baandlagte til udelukkende Anvendelse under Arbejdsløshed, medens det overskydende Beløb staar til deres egen Raadighed. Indtræder Arbejdsløshed, kan Spareren, forsaavidt han ikke oppebærer Understøttelse i Henhold til andre sociale Love, kræve, at Sparekassen af hans Indskud betaler ham et Ugebeløb, der under Hensyn til hans Tilgodehavendes Størrelse varierer fra 5 til 8 Mark.

Schanz ser navnlig Fordelen ved sit System fremfor Arbejdsløshedsforsikringen deri, at man undgaar den vanskelige og pinlige Undersøgelse af, om Arbejdsløsheden er forskyldt, idet der til Udbetaling af Tilgodehavendet kun skal føres Bevis for Arbejdsløshed. Ogsaa under Arbejdsstandsninger paa Grund af Strejke eller Lockout bør Arbejderne have Ret til at gøre Uddrag. Det drejer sig jo her kun om et Forbrug af deres egne opsparede Penge, hvilket Ræsonnement dog egentlig ikke slaar til med Hensyn til den Del af Opsparingen, der skyldes Arbejdsgivernes Tilskud. En Regulator for Misbrug ligger efter Schanz's Mening desuden deri, at Arbejderen, naar han forbruger de sparede Penge, bliver forpligtet til senere at erstatte dette Beløb ved nye Opsparinger. Som en anden Fordel ved Systemet nævnes, at de regelmæssige tvungne Spareindskud vænner Arbejderstanden til Spar-sommelighed.

Det Schanzeske Forslag har ikke vundet stærkere Tilslutning. Navnlig fra Socialdemokraternes Side rettes der stærke Angreb imod det. Der gøres gældende, at medens Arbejdsløshedsforsikringen bygger paa og fremmer Solidaritetsprincippet mellem Arbejderne, er det tvungne Sparesystem fjendtlig mod dette Princip, idet det stiller de enkelte Arbejdere uafhængige af Arbejdskammeraterne. Men heller ikke udenfor Socialdemokraternes Kreds har det Schanzeske System vundet mange Tilhængere. Man bebrejder det navnlig, at det for at sikre Arbejderne kræver unødvendigt store Opsparinger og dog ikke byder de Garantier som en Forsikring, der udligner de gode og de daarlige Risikoer og derfor er i Stand til med færre Midler at yde

kraftigere Hjælp til dem, som rammes haardest af Arbejdsløsheden. Af det store Flertal af Nationaløkonomer anses derfor Forsikring som den Vej, man skal ind paa for at begrænse Arbejdsløshedens Virkninger.

Medens Tyskland ellers har ført an paa den moderne Arbejderforsikrings Omraade, blev det to smaa Lande, Schweiz og Belgien, som gik i Spidsen med at yde offentlig Støtte til Arbejdsløhedsforsikringen.

I Begyndelsen af Halvfemserne rasede Arbejdsløsheden stærkt i de schweiziske Byer. Fra socialdemokratisk Side havde man ment Tiden gunstig for at opnaa en Anerkendelse af Retten til Arbejde, hvilket Princip dog med stort Flertal blev forkastet ved en Folkeafstemning af 3. Juni 1894. Større Held fulgte Tanken om en af det Offentlige støttet Arbejdsløhedsforsikring. I Bern grundede Haandlangerforbundet i 1892 en Arbejdsløhedskasse, og der blev nedsat en Arbejdsløhedskommission, der stillede Forslag om, at Kommunen skulde yde Understøttelse til de af Fagforbundene oprettede Arbejdsløhedskasser. Kommunalbestyrelsen vilde dog ikke ind paa dette Spor, men grundlagde ved Beslutning af 13. Januar 1893 en kommunal Arbejdsløhedskasse i nær Tilslutning til det kommunale Arbejdsanvisningsbureau. Senere har disse Institutioner faaet fælles Bestyrelse. Som fremtrædende Træk ved Berns kommunale Arbejdsløhedskasse kan nævnes, at Tiltrædelsen er frivillig, at Understøttelserne kun ydes i Vintermaanederne og at alle Arbejdere, uden Hensyn til den større eller mindre Risiko for at blive arbejdsledige, betaler samme Præmie (70 c. maanedlig), og modtager samme Understøttelse (1.50 Frcs. daglig for ugifte Personer, 2 Frcs. for Familier); Under-

skuddet dækkes af Kommunen, der foreløbigt giver et Tilskud paa 12000 Frs. Medens Kommunen til en Begyndelse bar næsten alle Udgifter, og den hele Foranstaltning derfor mere havde Karakter af Understøttelse end af Forsikring, har dette Forhold, takket være forskellige Omstændigheder, forbedret sig, og f. Eks. i 1904—05 er henimod Halvdelen af Udgifterne dækket af de Forsikrede. Men en stor Mangel ved Forsikringen er det, at den kun har vundet en saa ringe Tilslutning, at der umuligt kan tales om en blot nogenlunde omfattende Løsning af dette Spørgsmaal. Medlemstallet var ved det første Regnskabsaars Slutning 354 og ved Udgangen af 1904—05 593, og Medlemmerne rekruterer næsten udelukkende fra de Fag, der har den største Arbejdsløshedsrisiko. Arbejdere med ringe Risiko findes saa godt som ikke i Kassen. Betegnende er det, at de kommunale Arbejdere, der en Tid lang var forpligtede til at indmelde sig i Kassen, da Tvangen blev ophævet i 1903, næsten alle meldte sig ud. Lignende Kasser er oprettede i Köln og Basel.

Medens Forsikringen i Bern var frivillig, forsøgte man sig i St. Gallen med en obligatorisk Arbejdsløshedsforsikring, der traadte i Kraft i Foraaret 1895 og omfattede alle Arbejdere, der havde Bopæl i Byen, og hvis gennemsnitlige daglige Løn ikke oversteg 5 Frs. Arbejdere med højere Lønninger kunde frivilligt tiltræde Kassen. Heller ikke her var der taget Hensyn til den forskellige Risiko for at blive arbejdsløs, og Organisationen var paa flere Punkter mangelfuld. Hurtigt blev Forsikringen saa upopulær, saa vel hos Borgerne som hos de bedre stillede Arbejdere, at Borgerforsamlingen

allerede i November 1896 besluttede Kassens Op-
løsning.

Med spændt Opmærksomhed havde man i socialt interesserede Kredse fulgt Forsøgene med en kommunal Arbejdsløshedsforsikring i Schweiz, men efter det ringe Held, disse Forsøg havde haft, ansaas Realisationen af Tanken om en af det Offentlige støttet Arbejdsløshedsforsikring som skudt ud i en uvis Fremtid. Da var det, at man i Belgien kom ind paa den Tanke, at det Offentlige, i Stedet for selv at skabe et nyt og kostbart Apparat til Gennemførelsen af Arbejdsløshedsforsikringen, skulde yde Sagen sin Støtte ved Tilskud til de Arbejdsløsheds-kasser, som havde dannet sig ad frivillig Vej.

Ved det 19de Aarhundredes Slutning var Arbejdsløshedsforsikringen i en Række af Lande taget op af Fagforeningerne. Allerede for længe siden begyndte de engelske trade-unions at forsikre deres Medlemmer mod Arbejdsløshed, og denne Forsikring har indenfor Fagforeningerne fundet en stadig stærkere Udbredelse. I 1899 var der saaledes af de 100 største engelske Fagforeninger 71, repræsenterende c. 800,000 Arbejdere, som under en eller anden Form ydede Arbejdsløshedsunderstøttelse. Dennes Størrelse udgjorde i hvert af Aarene 1900—1903 henholdsvis 260665 £, 324863 £, 420311 £ og 504214 £, svarende til henholdsvis 18.0, 20.0, 23.5 og 26.6 pCt. af Fagforeningernes samlede Udgifter, medens de til Strejkeunderstøttelse anvendte Summer i de samme Aar kun udgjorde henholdsvis 10.3, 12.6, 12.3 og 9.1 pCt. De Summer, som de engelske Fagforeninger aarlig udgiver til Arbejdsløshedsforsikring, maa saaledes tælles i mange Millioner Kroner, og denne Forsikring indtager,

som vi har set, en anselig Plads indenfor de nævnte Foreningers samlede Virksomhed og har i en Aarrække lagt Beslag paa langt større Summer end Fagforeningernes Kampformaal.

Storbritanniens Eksempel blev senere fulgt af andre Lande som Tyskland, Østerrig, Belgien, Schweiz, Danmark og Norge. I Tyskland er den af Fagforeningerne øvede Arbejdsløshedsforsikring fra en ringe Begyndelse i Halvfemsernes første Aar allerede nu vokset op til en anselig Størrelse, saaledes at der i 1904 udgaves i egentlig Arbejdsløshedsunderstøttelse 1,870404 M. og i Rejseunderstøttelse 721871 M., tilsammen over 2 $\frac{1}{2}$ Millioner M., hvoraf den aldeles overvejende Del, nemlig 1,599424 M. og 646821 M. falder paa de saakaldte frie (socialdemokratiske) Fagforeninger. En overmaade smuk Stilling paa dette Omraade indtager Danmark, idet de af Fagforeningerne ydede Arbejdsløshedsunderstøttelser udgjorde i 1899 119000 Kr., i 1900 237000 Kr., i 1901 347000 Kr., i 1902 412000 Kr., i 1903 366000 Kr., i 1904 412000 Kr. og i 1905 461000 Kr. I de sidste 5 Aar er der saaledes af de danske Fagforeninger ydet i Arbejdsløshedsunderstøttelse 2 Millioner Kr. I Forhold til Antallet af industrielle Arbejdere kommer intet andet Land her paa Siden af Danmark.

I Belgien har ogsaa Fagorganisationerne, der ikke, som hos os, er et hele Landet omfattende Forbund, men for Størstedelen lokale Foreninger, allerede i en Aarrække taget Arbejdsløshedsforsikringen op til Løsning. Saaledes var der i Byen Gent, som har en stor industriel Virksomhed og hvor Arbejdsløsheden til Tider raser stærkt, i Begyndelsen af 1897 22 af 43 Fag-

foreninger, der paa mere eller mindre fuldkommen Maade understøttede deres arbejdsløse Medlemmer. Ogsaa Kommunalbestyrelsen fulgte med Interesse denne Sag, og i December 1898 nedsattes en Kommission for under Advokat Varlez' Forsæde at undersøge Arbejdsløshedsforsikringsspørgsmaalet og stille Forslag om, hvad der fra Kommunens Side kunde gøres for at fremme denne Sag. I Juni 1900 afgaves en Beretning, hvis Principper kom til at afgive Grundlag for den endelige Ordning, der traadte i Kraft i Begyndelsen af 1901. Denne Ordning hvilede, som allerede omtalt, paa det Princip, at Kommunen skulde støtte Arbejdsløshedsforsikringen, ikke ved selv at skabe en Forsikring, men ved at yde Tilskud til saadanne Organisationer, som af eget Initiativ tog Sagen op. Ofte bærer dette System Navn efter Byen Gent, ikke fordi det først bragtes til Anvendelse dér — det har bl. a. forinden været indført i Provinsen Lüttich og i de franske Byer Dijon og Limoges — men fordi Systemet blev gennemført med saa stor Omsigt og opnaaede saa smukke Resultater, at det vakte Opmærksomhed langt udover Belgiens Grænser.

Paa forskellig Maade søgte man i Gent at afvæbne de Indvendinger, der gjordes imod at yde Fagforeningerne Tilskud til Gennemførelse af Arbejdsløshedsforsikringen. Der gjordes saaledes gældende mod denne Form for offentlig Hjælp, at den let vilde medføre, at Arbejderne, for at opnaa de ved Lovgivningen givne Begunstigelser, blev tvungne ind i Fagforeningerne, hvilket praktisk set i de fleste Lande vilde betyde en tvungen Tilslutning til det socialdemokratiske Parti. I Gent var denne Fare rigtignok ikke saa stor, da alle

de tre Hovedpartier, de Ultramontane, de Liberale og Socialdemokraterne har skabt Fagorganisationer, saa at enhver Arbejder, uden Hensyn til Partifarve, altid kunde indtræde i en Fagforening, der repræsenterede hans egne Anskuelser. Desuagtet søgte man helt at afvæbne alle Indvendinger paa dette Punkt ved at oprette en Spareorganisation, hvori Arbejdere, som ikke tilhørte nogen Fagforening, men som havde opsamlet Sparemidler, under Arbejdsløshed kunde opnaa lige saa store Tilskud fra det Offentlige som deres organiserede Standsfæller.

Der ytrede endvidere Frygt for, at de kommunale Tilskud til Arbejdsløshedsforsikringen skulde løsgøre Midler for Fagforeningerne til andre Formaal, f. Eks. til dermed at føre Lønningskampe mod Arbejdsgiverne. Dette søgte man i Gent at modarbejde dels derved, at Kommunen standsede sine Tilskud under Strejker eller Lockouts, dels ved at Tilskudene ydedes ikke til Fagforeningerne, men direkte til de enkelte Arbejdere, idet Fagforeningerne forskudsvis maatte udrede de offentlige Tilskud, som de først fik godtgjorte, naar der var ført fuldt Bevis for Pengenes retmæssige Anvendelse overfor den Kommission, som forestod Fordelingen af de offentlige Tilskud. Der skabtes herved en stærk Interesse i at udvikle netop denne Gren af Fagforeningernes Virksomhed paa Bekostning af de egentlige Kampformaal.

Det kommunale Tilskud, der fordeles af en Kommission paa 10 Medlemmer, hvoraf 3 Medlemmer af Kommunalraadet og 5 Arbejdere i de Fagorganisationer, der har indført en Arbejdsløshedsforsikring, udredes af en af Kommunen aabnet aarlig Kredit. Denne udgjorde

til en Begyndelse 10000 Frcs., men er senere blevet forøget og beløb sig for 1905 til 20000 Frcs., foruden Tillægsbeløb, bevilgede af de med Gent forbundne Forstæder, der havde sluttet sig til denne Arbejdsløshedsforsikring. Da Bevillingen gik ud paa Ydelsen af en fast Sum aarlig og de enkelte Forsikrede skulde modtage Tilskud i Forhold til deres egne Anstrengelser, vilde Tilskudsprocenten komme til at rette sig efter de selverhvervede Understøttelsers samlede Størrelse. Dog er Tilskudene begrænsede saaledes, at de for de enkelte Forsikrede ¹⁾ ikke maa være større end den selverhvervede Understøttelse, ²⁾ ikke overskride 1 Frc. daglig og ³⁾ ikke ydes i mere end 60 Dage om Aaret. Man er kommet ind paa at give et lavere Tilskud til Kvinder og Børn, idet det erfaringsmæssigt havde vist sig, at Lysten til at paatage sig noget Arbejde for disse Personers Vedkommende var blevet svækket ved de højere Tilskud. Omvendt har Kommissionen tilstaaet en højere Tilskudsprocent end den almindelige for de lavt lønnede mandlige Arbejdere. Desuden er der givet særlig Understøttelse til saadanne Arbejdere, som efter Udløbet af den Tid, de modtager Understøttelse af deres Arbejdsløshedskasse, stadig er arbejdsløse. Man ønskede gerne at gøre noget for disse Arbejdere, fordi de efter Evne havde bestræbt sig for at værges sig imod Følgerne af Arbejdsløshed, men desuagtet var blevne dennes Ofre.

Oprettelsen af en kommunal Arbejdsløshedsfond fremkaldte straks en stor Tilslutning til Sagen. Der meldte sig det første Aar til Deltagelse i Fonden 29 Fagforeninger med 12921 Medlemmer (hvoraf 8943 tilhørte de socialistiske Organisationer). Antallet af

Foreninger, der har sluttet sig til Bevægelsen, er senere forøget. Og det offentlige Tilskud gav endvidere Stødet til, at der indenfor de Foreninger, der allerede havde grundet en Arbejdsløshedsforsikring, byggedes videre paa denne, t. Eks. ved at forøge Understøttelsernes Størrelse eller udstrække Hjælpen over et længere Tidsrum. Som Følge af hele denne Bevægelse forøgedes de Summer, som Fagforeningerne af egne Midler anvendte paa Arbejdsløshedsunderstøttelse, de udgjorde t. Eks. i 1898 15000 Frcs., i 1900 c. 25000 Frcs., i 1904 c. 38600 Frcs. Det er allerede omtalt, at der som Supplement til Arbejdsløshedsforsikringen er indført en Spareindretning, hvor de uorganiserede Arbejdere, der havde Penge indestaaende, under Arbejdsløshed havde Ret til at modtage samme procentvise Tilskud fra Kommunen, som denne ydede de faglige Arbejdsløshedskasser. Opnaaelsen af dette Tilskud var oprindelig betinget af forskellige Formaliteter; saaledes skulde Arbejderen, senest 3 Maaneder før han blev arbejdsløs, have ladet sin Sparekassebog indskrive for dermed at tilkendegive, at han ønskede at slutte sig til denne Institution. Trods stærk Propaganda lykkedes det ikke i Begyndelsen at skaffe Spareindretningen nogen nævneværdig Tilslutning. I de første 3 Aar havde saaledes kun 13 Personer ladet sig indskrive og kun 1 modtaget et Tilskud paa 7 Frcs. Der er imidlertid nu vedtaget Forandringer i Statutterne, der paa forskellig Maade har lettet Adgangen til denne Institution. Det er herefter tilstrækkeligt til at erholde Tilskud fra Kommunen, at den uorganiserede Arbejder har Penge indestaaende i en Sparekasse samt ved Attest fra Arbejderbørsen godtgør, at han er arbejdsløs. Nogen

forudgaaende Indmeldelse kræves der derimod ikke. Desuden har man givet Foreninger Ret til at tiltræde disse Spareindretninger for deres Medlemmer. Der har da ogsaa efter Indførelsen af de nye Regler til Tider været en stærkere Tilslutning til Spareindretningen. I de to første Maaneder af 1905 udbetalte Fonden saaledes til Sparere 2325 Frcs. Fra Gent bredte det dér anvendte System for Arbejdsløshedsforsikring sig til et stort Antal belgiske Byer.

I Bryssel forsøgte man sig først frem ad andre Veje. Der blev stillet en Bevilling paa 10000 Frcs. til Raadighed for Borgmesteren til Uddeling under Arbejdsløshed mellem organiserede og ikke organiserede Arbejdere. Men Fagforeningerne opfattede denne Understøttelse som en Slags Almisse, som de raadede deres Medlemmer fra at modtage, og de udbetalte Summer blev derfor kun smaa. Nu har ogsaa Bryssel sluttet sig til Gentersystemet.

Det Held, som havde fulgt Forsøgene i Belgien, og den stærke Udvikling, som havde fundet Sted med Hensyn til den af Fagforeningerne organiserede Arbejdsløshedsforsikring, bevirkede en stærk Strømkæntring i den offentlige Mening til Gunst for Gentersystemet. En Undtagelse herfra danner dog Tyskland, hvor Arbejderforsikringen hidtil næsten udelukkende har været baseret paa Tvang, som har bragt enten hele Arbejdstanden eller store afsluttede Dele af samme ind under Forsikringen i dens forskellige Forgreninger. Det er derfor forstaaeligt, at man i dette Land, hvor kun et Mindretal af Arbejderne er organiserede, ikke vil antage en Løsning af Arbejdsløshedsforsikringsspørgsmaalet, som bygger paa frivillig Tilslutning og som —

i alle Tilfælde i Begyndelsen — vilde bevirke, at store Dele af Arbejderstanden kom til at staa udenfor. Man vil ikke give Afkald paa det stolte Slutningsmaal, som den tyske Sociallovgivning har sat sig: ved Tvangsforsikring at beskytte hele Arbejderstanden mod alle de Farer, der truer dens økonomiske Eksistens.

Dertil kommer, at man fra konservativ Side nærer Frygt for en Ordning, ifølge hvilken det bliver de socialdemokratiske Fagforeninger, der fører Forsikringen ud i Livet. Der gøres gældende, at trods alle Kauteler vil dette betyde en Tvang til Indtræden i Fagforeningerne, om ikke *de jure*, saa *de facto*, og at de nævnte Foreninger er Kamporganisationer, for hvilke Arbejdsløshedsforsikringen hovedsagelig er et Middel til at fæstne og højne Lønniveauet.

Medens saaledes Stemningen i Tyskland er overvejende for at anvende Tvang ogsaa paa Arbejdsløshedsforsikringen, er Meningerne stærkt delte med Hensyn til Organisationsspørgsmaalet. Antallet af her foreslaaede Løsninger er legio. Holder man sig til de Hovedgrupper, hvori Forslagene falder, er der som Bærere af Forsikringen bl. a. foreslaaet Arbejdsanvisningsbureauerne (hvis Indførelse skulde gøres obligatorisk), faglige Arbejdsgiver- eller Fagforeninger, Sygekasserne, Invaliditetskasserne, ligesom den kommunale Arbejdsløshedsforsikring, trods det Misheld, der har fulgt den i Schweiz, endnu har sine svorne Tilhængere. Flere af disse Forslag har betydelig Interesse, saaledes Freunds, der vil knytte Forsikringen til obligatoriske, fagligt afgrænsede Arbejdsanvisningsbureauer, hvor al Efterspørgsel efter og Udbud af Arbejde skulde samles, hvorved Bureauerne bedre end nogen vilde blive i Stand

til at bedømme, om Arbejdsløsheden var uforskyldt. Naturligvis maatte der saa til Bureauerne knyttes det til Gennemførelsen af Opgaven nødvendige administrative Apparat. Opmærksomhed fortjener ogsaa Zachers Forslag, som gaar ud paa, at Arbejdsløsheden for en Del, ligesom Ulykkestilfælde, maa betragtes som en Faget iboende Risiko, hvorfor det bør paalægges de organiserede faglige Arbejdsgiverforbund som Pligt indenfor den givne Begrænsning at forsikre deres Arbejdere. Alt i alt bærer disse Forslag Vidnesbyrd om, hvor ihærdigt der i Tyskland arbejdes med denne Sag, rigtignok paa et Grundlag, der er væsenlig forskelligt fra det, hvorpaa vi vil bygge Forsikringen op i Danmark.

Som Lande, hvor Udviklingen gaar i Retning af Gentersystemets Hovedprincip, at det Offentlige bør støtte Sagen ved Tilskud til de Organisationer, der frivilligt har taget Sagen op, kan nævnes Frankrig, Danmark og Norge. I Frankrig, hvor Arbejdsløshedsforsikringen kun i ringe Omfang er taget op af Fagforeningerne, har flere Kommuner, foruden de tidligere nævnte ogsaa Lyon og Reims, ydet Tilskud til faglige Arbejdsløshedskasser. Men der er ogsaa Stemning for, at Staten skal træde til. Saaledes har det øverste Arbejdsraad udtalt sig baade for kommunal Hjælp og for Statsbidrag til denne Sag, og paa Finansloven af 22. April 1905 blev der til Fremme af Arbejdsløshedsforsikringen bevilget en Kredit paa 100000 Frcs., der først og fremmest er bestemt for de Arbejdsløshedskasser, der virker for større Distrikter eller for hele Landet, men som dog ogsaa i anden Række kan komme de lokale Kasser, til hvilke Kommunerne yder Støtte, til

Gode. Statstilskuddene skal gives til Kasser, der omfatter Medlemmer af samme eller beslægtede Erhverv; kun i Byer med under 20000 Indbyggere kan der gøres Afvigelser herfra.

Ogsaa i de skandinaviske Lande, Danmark og Norge, har Stemningen været gunstig for at prøve sig frem efter Princippet offentlig Hjælp til Selvhjælp. Den danske Rigsdag har allerede i en Aarrække beskæftiget sig med Spørgsmaalet om, hvad der fra det Offentliges Side kan gøres til Bedste for Arbejdsløshedsforsikringen. Saaledes indbragte det socialdemokratiske Parti fra Midten af Halvfemserne, Højre i 19⁰²/₀₃ og de følgende Samlinger Forslag i Folketinget om Statstilskud til Arbejdsløshedskasser. Hovedforskellen mellem de to Grupper af Forslag ligger navnlig deri, at medens Socialdemokraterne vilde gøre Fagforbundene selv til Bærere af Forsikringen, hvorved denne ikke vilde komme de udenfor Forbundene staaende Arbejdere til Gode, vilde Højre danne af Fagforbundene uafhængige faglige Kasser, der skulde staa aabne for saavel organiserede som uorganiserede Arbejdere. Regeringen havde holdt sig noget tilbage i denne Sag, men gav sit Samtykke til, at den Kommission, som under 27. Marts 1903 var nedsat for at undersøge Spørgsmaalet om en almindelig Invaliditets- og Alderdomsforsikring, skulde have sin Kompetence udvidet ogsaa til Arbejdsløshedsforsikringen. Som bekendt forelaa der i Begyndelsen af 1906 fra Kommissionens Side et Forslag til Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser i Forbindelse med et tilvejebragt historisk og statistisk Materiale. Kommissionens Forslag er i uforandret Skikkelse af

Regeringen forelagt Folketinget ved Begyndelsen af Samlingen 19⁰⁶/07.

I Norge blev der i Juni 1904 nedsat en Kommission for at undersøge Spørgsmaalet om det Offentliges Forhold til Arbejdsløshedsforsikringen. I December 1905 havde Kommissionen fuldendt sine Arbejder og kunde fremlægge Forslag til Lov om Stats- og Kommunebidrag til norske Arbejdsløshedskasser. Med stor Energi tog Lovgivningsmagten sig af Sagen, og allerede i Juni 1906 udkom der en Lov, som i Hovedprincipperne var bygget paa Kommissionens Forslag, dog med en Del betydningsfulde Forandringer.

Det danske Lovforslag og den norske Lov bygger i væsentlige Punkter paa samme Grundlag, om de end ved Siden heraf har ret store Forskelligheder, og det kan derfor formentlig være nyttigt, til Bedømmelse af det første, at sammenholde deres Bestemmelser paa de vigtigste Punkter. Begge har optaget Hovedtanken i Gentersystemet, at det Offentlige skal fremme Arbejdsløshedsforsikringen ved Støtte til de bestaaende Selvhjælpsorganisationer. Men en stor Fordel er det, at vi herhjemme kan bygge Arbejdsløshedsforsikringen paa et bredere Grundlag end det, som tilbyder sig i Belgien, idet Fagforeningerne i sidstnævnte Land er lokale, medens de hos os er hele Landet omfattende Fagforbund. At disse sidste Organisationer som Forsikringens Bærere frembyder store Fordele i Sammenligning med de lokale Kasser, er en Selvfølge. Thi dels har Kasserne bedre Midler til at gennemføre en Udligning mellem Arbejdsløsheden i Landets enkelte Dele, dels og navnlig kan Arbejderne i et Fag, der har tegnet Arbejdsløshedsforsikring paa ét Sted i Landet,

bosætte sig paa hvilket som helst andet Sted indenfor dets Grænser, uden at de behøver at træde ud af den Arbejdsløshedskasse, hvortil de hører.

Paa et andet betydningsfuldt Punkt staar baade det danske Forslag og den norske Lov i Modsætning til Gentersystemet. Efter dette søgte man at gøre Ret mod de uorganiserede Arbejdere ved at indrette en Spareorganisation for dem. I Danmark og Norge vil man derimod stille de uorganiserede Arbejdere lige med de organiserede ved at give dem Ret til at indtræde i de faglige Arbejdsløshedskasser og dermed give dem Adgang til de samme økonomiske Fordele som Fagforbundenes egne Medlemmer.

Den norske Lov gaar ud fra, at de faglige Arbejdsløshedskasser, der selvfølgelig skal have deres helt selvstændige Formue og Regnskabsvæsen, dog direkte skal ledes af Fagforbundenes Bestyrelser, og der er derfor truffet forskellige Bestemmelser, der har til Hensigt at regulere Forholdet mellem Kasserne og Arbejderne udenfor Organisationen. Saaledes er det fastsat, at de uorganiserede Arbejdere ikke har Ret til at være med i Afgørelserne angaaende Kassens Love eller til at deltage i Kassens Ledelse, medmindre Foreningen fatter Beslutning herom, ligesom der for disse Forsikrede kan fastsættes visse bestemte Tillæg (fra 10 til 15 pCt.) til de almindelige Præmier som Vederlag for, at Fagforeningerne forestaar Kassernes Bestyrelse. I det danske Lovforslags Motiver er det derimod forudsat, at Arbejdsløshedskasserne vil blive udskilte fra enhver Forbindelse med Fagforeningerne. Naar man i Danmark vil skabe af Fagforeningerne uafhængige Kasser, er det ud fra den Betragtning, at

naar det Offentlige yder betydelige Bidrag til Løsningen af denne Opgave, maa Forsikringen staa aaben for uorganiserede saa vel som for organiserede Arbejdere, og at selv om de uorganiserede Arbejdere formelt set havde Ret til at indmelde sig i Kasserne, vilde der dog ikke være nogen Mulighed for at faa disse Arbejdere med, naar Kasserne direkte skulde administreres af Fagforeningerne. Ligesom Sygekasserne omfatter Arbejdere uden Hensyn til Partifarve, saaledes skulde dette ogsaa være muligt indenfor uafhængige Arbejdsløshedskasser. Selv om det kræves, at Arbejdsløshedskasserne skilles ud fra Fagforeningerne, vil det dog i høj Grad blive Fagforeningssynspunkter, der bliver raadende indenfor samme. Dette ligger jo deri, at Kasserne hovedsagelig vil blive tiltraadt af Fagforeningsmedlemmer. Og jeg ser heller ikke, at man kunde have nogen Hjemmel til at hindre, at Fagforeningens Bestyrelse vælges som Kassens Bestyrelse, hvis der blandt Kassens Medlemmer er overvejende Stemning derfor.

Naar Lovgivningen om Arbejdsløshedskasser i meget maa betragtes som et Forsøg, gælder det jo særlig med Hensyn til, om det vil være muligt at skabe saadanne Arbejdsløshedskasser, hvor organiserede og uorganiserede Arbejdere kan arbejde sammen i Fredelighed om et fælles Maal. Gaar det ikke — og kun Erfaringen vil kunne belære os derom — har man jo endnu den Udvej som i Belgien at skabe en særlig Spareinstitution for de uorganiserede Arbejdere. Naar man hverken i Danmark eller Norge har villet ind paa den Vej, skyldes det vel for en Del, at Sporene fra Gent skræmmede, men det kan jo være nyttigt at følge med,

hvorledes denne Institution videre udvikler sig i Belgien.

Efter det danske Forslag skal der ved Siden af faglige ogsaa kunne oprettes stedlig begrænsede Kasser, for hvilke der navnlig tænkes at være Plads i de Landkommuner, hvor der ikke er nogen bymæssig Bebyggelse og hvor alle Arbejdere antages at være underkastede omtrent samme Risiko. Da man her staar overfor noget hidtil uprøvet, er det vanskeligt at sige, om saadanne lokale Kasser har nogen større Fremtid.

Tilsynet med Arbejdsløshedsforsikringen øves i Norge i første Instans af Kommunalbestyrelserne eller af disse valgte særlige Tilsyn. Disses Virksomhed gaar, efter Lovens udtrykkelige Bestemmelse, bl. a. ud paa at paase, at ingen Understøttelse udbetales til andre end uforskyldt arbejdsløse. Derved kommer det vigtige Spørgsmaal om Arbejdsløshedens Skyld eller Ikkeskyld retlig set ind under Tilsynets Kompetence; men naar Kassens Bestyrelse dækker Arbejderen, vil det blive meget vanskeligt for Tilsynet at slaa igennem. Kommunestyrets Afgørelser kan indankes for vedkommende Departement som højeste Myndighed for Arbejdsløshedsforsikringens Vedkommende.

Efter det danske Forslag skal Tilsynet med Arbejdsløshedskasserne føres af en Inspektør. Denne Embedsmand paahviler det bl. a. at vaage over, at Kasserne ledes i Overensstemmelse med Lovens Forskrifter, og han har Ret til at gøre sig bekendt med Kassernes Bøger, Regnskaber og hele Virksomhed. Nogen Støtte for Kontrollen, der faar en vanskelig Opgave at løse, kunde maaske søges i en Bestemmelse, som findes i den norske Lov, men savnes i det danske

Forslag, og som gør Ydelse af en Understøttelse betinget af, at den arbejdsløse, hvis der i Kommunen findes et offentligt Arbejdsanvisningskontor, først forgæves skal have søgt Arbejde gennem dette. Meningen med denne Bestemmelse i den norske Lov kan dog næppe være at tillægge Arbejdsanvisningskontoret den endelige Afgørelse af, om den arbejdssøgende skal modtage et ham tilbudt Arbejde; thi dette vilde være et alvorligt Indgreb i Kassens Ret til Selvstyre, men derimod er det en rimelig Fordring til den, der stiller Krav om Arbejdsløshedsunderstøttelse, at han erkendter sig hos det kommunale Arbejdsanvisningsbureau om, hvad Arbejde der er at faa, og dette vil ogsaa paa forskellig Maade kunne være nyttigt som Kontrol. Ved Siden af Arbejdsløshedsinspektøren skal der fungere et Nævn, der bestaar af Inspektøren som Formand og 6 Medlemmer, der ad indirekte Vej vælges af Kassernes Bestyrelser.

Spørger man, med særligt Henblik paa de organiserede Arbejderses Stilling ligeoverfor de faglige Arbejdsløshedskasser, hvilket Værn Arbejderen har i Tilfælde af Konflikt med Kassernes Bestyrelse, skal det da først nævnes, at baade den norske Lov og det danske Forslag indeholder Bestemmelser, der sikrer alle Arbejdere, der iøvrigt opfylder de af Loven krævede Betingelser, Ret til at blive Medlem derved, at Arbejderne kan indanke Sagen, i Norge for Departementet, i Danmark for Arbejdsløshedsinspektøren. Og med Hensyn til Arbejdernes Stilling indenfor Kasserne gives i det danske Lovforslags § 13 den Regel, at de af Bestyrelsen truffne Afgørelser med Hensyn til forskellige i § 13 Punkt 1—3 og 7—8 omhandlede Spørgsmaal,

der vedrører Medlemmernes Stilling indenfor Kassen, skal kunne indankes for Arbejdsløshedsnævnet. Det drejer sig her eksempelvis om Afgørelsen af, om den paagældende uberettiget har forladt sit Arbejde eller har tilbagevist et ham af Kassens Bestyrelse anvist Arbejde. Det forekommer mig, særlig naar man tænker paa de uorganiserede Arbejders Stilling indenfor disse Foreninger, at det vilde være mere betryggende for Medlemmerne, om de kunde indanke Sagen for Inspektøren. Jeg tænker her ikke alene paa den Mand, der er udset til at føre Arbejdsløshedsforsikringen ud i Livet, og som har forstaaet at erhverve sig Sympati og Tillid fra alle Sider, men ogsaa med videre Syn ud i Fremtiden paa, at en Embedsmand i højere Grad maa antages at staa uafhængig ligeoverfor Parternes Interesser end Nævnet kan ifølge dettes Sammensætning.

Spørger man til den anden Side om, hvad Garanti Loven giver imod, at Arbejdsløshedskasserne ikke i Læ af det offentlige Tilskud udstrækker deres Virksomhed for vidt og uberettiget yder Understøttelse, støder man i Loven paa en Række Tilfælde, hvor Understøttelse er udelukket. Disse Regler har meget forskellige Grunde. Nogle har saaledes til Formaal at udelukke Erstatning i saadanne Tilfælde, hvor der ikke med Rette kan tales om Arbejdsløshed (t. Eks. under Sygdom, Arbejdsudygtighed, Aftjening af Værnepligt m. m.), andre fordi Hensynet til Arbejdsgiveren kræver det (under Strejker eller Lockouts) eller Arbejdsløsheden er forskyldt (t. Eks. naar Vedkommende uden Grund har forladt Arbejdet eller ikke har kunnet udføre det paa Grund af Drukkenskab). Men ved Siden heraf giver Loven ogsaa forskellige indskrænkende Bestem-

møder om Understøttelsernes Størrelse og om Betingelserne for deres Erhvervelse. Om det danske Forslag her har lagt Grænserne for snævert eller for vidt, er vanskeligt at afgøre og vil blive Genstand for Lovgivernes nøje Overvejelse. Medens man t. Eks. hos os har ment det tilstrækkeligt at kræve, at den daglige Understøttelse ikke maa overskride $\frac{2}{3}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste, henholdsvis i det paagældende Fag eller indenfor Kassernes Omraade, gaar den norske Lov strængere frem, idet der forlanges, at Understøttelsen ikke maa ydes med over Halvdelen af, hvad der er at anse som gennemsnitlig Dagløn i det paagældende Fag. Man kunde jo endelig gaa den Vej, som jeg vilde anse for meget naturlig, hvis den ikke er forbundet med for store regnskabsmæssige Vanskeligheder, at man ikke satte nogen absolut Grænse opad, men lod det Offentliges Tilskud standse ved et vist Punkt. Jeg tror, at man vilde gøre vel i at give Arbejdsløshedskasserne en temmelig stor Bevægelsesfrihed, dog saaledes at det strængt maa paases, at Kasserne ikke gaar ud over deres Formaal, maaske ogsaa ikke yder for store Understøttelser og endelig fører deres Virksomhed paa et regnskabsmæssigt forsvarligt Grundlag. Ved at indsnævre Kasserne mellem for mange Bestemmelser kommer man let ind paa at kræve noget af dem, som ikke passer paa de konkrete Forhold. Det blev saaledes fremhævet under Forhandlingerne i Folketinget, at man vilde komme til at udelukke talrige Kasser, hvis man fastholdt Kravet om, at Understøttelsen mindst skal strække sig til 70 Dage i et Aar. I det hele og store maa man jo sige, at den bedste og virksomste Garanti imod,

at Kasserne stiller sig for lempeligt overfor Medlemmerne, ligger deri, at disse er interesserede i, at Misbrug ikke finder Sted, idet en væsenlig Del af Udgifterne skal bæres af Medlemmerne selv. En Begrænsning i Statstilskuddet er der givet ved Bestemmelsen om, at Tilskuddet ikke maa overskride 250,000 Kr. om Aaret. Da Loven er bestemt til at revideres efter 5 Aars Forløb, vil den angivne Maksimumsgrænse foreløbigt gælde for dette Tidsrum. Skulde Loven give Stødet til en stærk Udvikling af Arbejdsløshedsforsikringen, vil det dog godt kunne tænkes, at Tilskuddet forinden bliver opbrugt. Med tidligere Erfaringer fra Lovene om Alderdomsunderstøttelse og Sygekasser for Øje tør man nu næppe betvivle, at Grænsen i saa Fald vil blive sat i Vejret, men det synes da naturligere at udelade den af Loven.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Statens og Kommunernes Bidragspligt stiller man sig forskelligt i Norge og Danmark.

I Norge har Arbejdsløshedskasserne Ret til at faa refunderet af Statskassen en Fjerdedel af de Pengebeløb, hvormed de understøtter deres i Norge bosatte Forsikrede, men som Hovedregel bærer Statskassen endelig kun $\frac{1}{3}$ af de saaledes udbetalte Tilskud, medens de tilbageblivende $\frac{2}{3}$ fordeles paa de Kommuner, hvori de Personer, der har modtaget Arbejdsløshedsunderstøttelse, i de sidste 5 Aar sidst har haft Bopæl 6 Maaneder i Træk.

Efter det danske Lovforslag skal Statskassen aarlig tilskyde til de anerkendte Arbejdsløshedskasser en Tredjedel af Kassernes samlede Præmiebeløb. Men ved Siden heraf er Kommunerne berettigede (men ikke

forpligtede) til, uden Samtykke fra den højere Myndighed, at yde Tilskud efter følgende Regler:

Et Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune er berettiget til at yde et Tilskud til Bestridelsen af hans Præmie for det løbende Regnskabsaar, dog ikke udover en Sjettedel af Præmien. Dette Tilfælde tænkes navnlig at komme til Anvendelse i mindre Kommuner, hvor Forholdene er lettere overskuelige. Kommuner, i hvilke anerkendte Arbejdsløshedskasser have Hovedsæde eller Afdelinger — i hvilken Henseende Københavns og Frederiksberg Kommuner blive at anse som én Kommune — ere berettigede til at yde et Tilskud til den eller de paagældende Kasser, dog at Kommunens Tilskud ikke for nogen Kasses Vedkommende for et enkelt Regnskabsaar maa overstige en Sjettedel af Præmierne for de af Kassens Medlemmer, for hvilke Kommunen var Opholdskommune den nærmest forudgaaende 31. Marts. Det er navnlig de store Bykommuner, som kunde tænkes at give Tilskud efter den forannævnte Regel.

Paa to Hovedpunkter er den norske Lov her forskellig fra det danske Forslag. Først derved, at i Norge retter Tilskuddene sig efter de udbetalte Understøttelsers, i Danmark derimod efter Præmiebeløbenes Størrelse. Den norske Lov er paa dette Punkt i Overensstemmelse med Gentersystemet, hvorefter det Offentliges Tilskud vokser proportionalt med de selverhvervede Understøttelsesbeløb. Det maa indrømmes, at hvert af de to Fordelingssystemer byder paa Fordele. Ydelsen af Tilskuddene efter Præmiernes Størrelse vil i Aar, hvor de udbetalte Understøttelser ikke er store, tilskynde til Dannelsen af store Re-

servefonds, medens Tilskuddenes Fordeling efter de udbetalte Understøttelsers Størrelse, som den er indført i Gent og nu senest i Norge, vil fremkalde en Interesse i at skrabe Bunden for at kunne udbetale de størst mulige Understøttelser og saaledes opnaa et højt Tilskud. Men paa den anden Side vil Gentersystemets Fordelingsregel — og herpaa lægger jeg den største Vægt — indeholde en stærk Opfordring til at udvikle denne Gren af Arbejderforsikringen paa de egentlige Kampformaals Bekostning, og i Gent og andre belgiske Byer har da ogsaa, efter hvad Varlez meddeler, den kommunale Arbejdsløshedsunderstøttelse netop haft dette Resultat og har derved virket som en social Bølgedæmper.

En anden Hovedforskel mellem den norske Lov og det danske Forslag er denne, at efter den første har baade Staten og Kommunerne, efter det danske Forslag kun Staten Pligt til at yde Bidrag, medens Kommunerne hos os, som omtalt er berettigede, men ikke forpligtede til at yde Sagen Støtte. Dette Punkt har jo været Genstand for indgaaende Overvejelser indenfor Kommissionen, og det tør vel nok antages, at det Resultat, Kommissionens Flertal er kommet til, har mest Udsigt til at blive gennemført. Jeg tror dog, at der kan anføres gode Grunde for, at ogsaa Kommunerne bør være forpligtede til at yde Tilskud. Herfor taler det bl. a., at Kommunerne har en økonomisk Interesse i Etableringen af en Arbejdsløshedsforsikring, der vil bidrage til at formindske Fattigbyrden, og at Forsikringen maa antages at blive gennemført efter meget forskellig Maalestok i de forskellige Dele af Landet, hvorved der, hvis kun Staten ydede Bidrag,

vilde fremkomme en Uretfærdighed mod de Kommuner, som ingen Arbejdsløshedsforsikring havde. Endvidere forekommer det mig, at man maa give Medlem af Kommissionen, Jensen Sønderup, Ret i, at som Regelen i § 9, 2. Stykke, 2. Punktum er affattet, vil der være nogen Fare for, at der indenfor de store Byer skal blive en vis Tilbøjelighed til ikke at lade en faglig Arbejdsløshedskasse omfatte andre Byer, thi, som det anføres, Tilskuddet er et Tilskud til Kassen og kommer saaledes samtlige Medlemmer tilgode, men Tilskuddet retter sig efter de beregnede Præmier for de Medlemmer, der bor i Kommunen. Eller det kunde tænkes, at de store Byer holdt sig tilbage fra at give Tilskud under Hensyn til, at disse delvis kom andetsteds boende Medlemmer tilgode. Alle disse Vanskeligheder kom man ud over, naar de kommunale Bidrag gjordes obligatoriske.

Med Hensyn til den Kreds af Personer, som skal nyde godt af Lovens Bestemmelser, giver den norske Lov ingen anden Anvisning end den, som ligger i selve Arbejdsanvisningens Begreb. Derefter maa det antages — og i Kommissionens Arbejde findes det ogsaa forudsat — at Loven ikke alene har Hensyn til Arbejdere, men ogsaa, som Forholdet er i Gent, til Kontorfolk, Butiksfolk m. fl. I det danske Kommissionsforslag siges der, at kun Lønarbejdere kan være Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser. Dette kan fortolkes saaledes, at det kun er de egentlige Arbejdere, som nyder godt af Loven. Det er dog sagt mig, at dette ikke er Meningen, og det stemmer ogsaa med Retfærdighedens Fordringer, at Kontor- og Butiksfolk, naar de slutte sig sammen for at skabe en Arbejdsløs-

hedsforsikring, faar samme Støtte som Arbejderne. Dette bør da finde sit klare Udtryk i Lovens Ord.

Det fremhæves med Rette om de smaa Lande, at medens de paa mange Omraader maa staa udenfor Kapløbet mellem de store Nationer, gælder dette dog ikke med Hensyn til den sociale Lovgivning; her vil netop Landets Lidenhed blive til Gunst for Sagen, idet Forholdene bliver mere ensartede og lettere at overskue. Dertil kommer saa for Danmarks Vedkommende yderligere dette, at Fagforeningerne allerede har skabt et godt Grundlag ved at indrette en omfattende Arbejdsløshedsforsikring. Der er altsaa god Grund til trøstigt at give sig i Lag med Værket. Om Danmark end ikke kan blive den første Stat, der lovgiver paa dette vigtige Omraade, kan den, som Tilfældet ogsaa var med Hensyn til Alderdomsforsørgelsen, dog blive mellem de første.